



education

Department:
Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 10

AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL VS1

NOVEMBER 2006

Hierdie memorandum bestaan uit 7 bladsye.

AFDELING A : LEESBEGRIP**VRAAG 1 : ARTIKEL, ADVERTENSIE EN STROKIESPRENT**

- Geen penalisering vir spel- en taalfoute nie.
- Geen penalisering waar antwoorde nie in volsinne geskryf is nie.
- Geen penalisering indien die antwoord in meer as een sin aangebied word nie.
- Spesifieke opdragte, bv. EEN WOORD moet egter uitgevoer word. Die kandidaat mag die een woord in 'n sin aanbied, bv.
Die een woord is ... / Die woord wat vir ons sê, is ...
(Die woord wat die kandidaat aanbied, moet “uitgelig” word.)
- Geen penalisering indien aanhalingstekens ontbreek nie, **behalwe waar die vraag spesifiek vra : haal ... aan.** Geen aanhalingstekens waar die vraag dit vereis het nie, beteken geen punte.
- Waar- / Onwaarvrae:
eerste deel korrek en motivering verkeerd / motivering ontbreek (1)
eerste deel verkeerd en motivering korrek (0)

ARTIKEL

- 1.1 mense van regoor die wêreld (dans) (DEEL VAN SIN) (1)
- 1.2
- emosies
 - gevoelens
 - idees
- (Enige EEN) (1)
- 1.3 (ritmiese) (liggaams)bewegings op die maat van musiek (of ritmiese klanke) (1)
- 1.4
- hulle het so (hulle) tradisies (aan die kinders) oorgedra
 - dit was 'n manier om hulleself uit te druk
 - in plaas van lees en skryf, het hulle deur middel van dans gekommunikeer
- (Enige EEN) (1)
- 1.5.1
- WAAR (1)
 - “Volksdanse het na die Tweede Wêreldoorlog nuwe lewe gekry”.
(EEN SIN en haal aan) (1)
- 1.5.2
- ONWAAR (1)
 - “Daar is gelukkig ook jongmense uit verskillende kulture wat dansplekke

- sien as probleemareas om te vermy.” (EEN SIN en haal aan) (1) (2)
- 1.6 “Rituele danse speel ’n groot rol in baie godsdienste.” (EEN SIN en haal aan) (1) (2)
- 1.7 geeste (EEN WOORD) (1)
- 1.8
- dit is ’n aanhaling
 - geneem uit ander tale / dit is Indiese woorde / nie Afrikaanse woorde nie
 - dit is name / titels van danse
 - om die unieke soort danse te beklemtoon
- 1.9 in die tagtigerjare / (in die) 80’s (1)
- 1.10
- hulle ervaring en kennis (én geld) terugploeg in die Suid-Afrikaanse jeug / hulle wil iets doen vir hulle eie jeug / hulle eie land (1)
 - *Umoja* kommunikeer Suid-Afrikaanse temas / vertel die oorsese mense van ons lewe en die dood / van die lewe op ons platteland / van die lewe in die stad / van tradisionele danse / van die sjiek leefstyl van Sophiatown (Enige EEN) (1) (2)
- 1.11 mengsel (EEN WOORD) (1)
- 1.12 oorsee (afgelei van oorsese) / internasionaal / in die buiteland / in ander lande (1)
- 1.13 (want) in Afrika is ritme die lewe self (1)
- [17]**

ADVERTENSIE

- 1.14 kom (EEN WOORD) (1)
- 1.15 Aardklop / aardklop (1)
- 1.16
- (Potchefstroom) (is) op sy kop
 - dit is ’n eggo-beeld / weerspieëling van die naam, Potchefstroom
 - dit trek ’n mens se aandag
 - dit is uniek / anders
 - Potchefstroom het bygekom (Enige EEN) (1)
- 1.17 ’n mens drink / slurp / suig die koeldrank op en dit is wat Potchefstroom jou nooit om te kom doen : jy moet alles wat die plek jou bied, kom indrink/opslurp/insuig (1)

- 1.18 berge verskuif (TWEË OPEENVOLGENDE WOORDE) (1)
- 1.19 • dit wys al die afdelings wat saam 'n diens moet lewer
• dit dui op die groot organisasie vir die fees
• dit is al die dienste
(Enige EEN) (1)
- 1.20 ietsi(e) lekkers (TWEË OPEENVOLGENDE WOORDE) (1)
- [7]

STROKIESPRENT

- 1.21 (met) draadjies (insit) (1)
- 1.22 B / onsekere (albei aanvaarbaar) (1)
- 1.23 • mal
• versot
(Enige EEN) (1)
- 1.24 ('n soort) liggaamskuns (1)
- 1.25 C / Jeremy is net sarkasties
- 1.26 (ek) (is) in die wolke (1)
- [6]

TOTAAL AFDELING A : 30**AFDELING B : OPSOMMING****VRAAG 2 : 'N DROOM BEWAARHEID**

- Sien die eerste 7 sinne na : een sin, een punt.
- Kandidate word slegs een maal vir elke tipe taalfout gepeenaliseer, bv.
 1. Woordorde in enkelvoudige sin
 2. Woordorde in saamgestelde sin
 - Voegwoord groep 1
 - Voegwoord groep 2
 - Voegwoord groep 3
 3. Dubbelnegatief
 4. Lydende vorm
 5. Infinitief
 6. Tyd, wyse en plek

7. Voornaamwoorde
 8. Direkte vertaling (taalidoom)
- Kandidate verdien nie 'n punt as hulle te veel woorde gebruik of as die getal woorde nie aangedui is nie.
 - Glyskaal.

Korrekte hoofgedagtes	Taalpunte (maksimum)	Aantal woorde
4 - 7 korrek	2	1
1 - 3 korrek	1	1
Geen korrek	0	1

- Neerskryf van punte.

F = 7 (Feite); T = 2 (Taal); W = 1 (getal woorde aangedui) = **[10]**

- Die volgende 7 hoofgedagtes is geïdentifiseer.

Direkte aanhalings uit teks	Moontlike verwerking
• “Ek het gehuil toe hulle sê Dumisane het kanker,” onthou Agnes Ntombela. Op twee jaar is albei sy oë verwyder.	1. Hy het sy oë verloor – kanker.
• Hy het saam met sy pa voor die radio of TV gesit om alles van sokker te leer. Toe niemand 'n blinde sokkerspeler wou hê nie, het Dumisane sy eie sokkerspan, die <i>Silver Spears</i> , gestig.	2. Liefde vir sokker – eie sokkerspan
• Dumisane wou hê sy sokkerspanne moet soos <i>Chiefs</i> speel. Die aanbieder van die TV-program, <i>Zola 7</i> , het hiervan gehoor. Op hierdie program bewaarheid hulle mense se drome. Dis waarom <i>Kaizer Chiefs</i> se afrigter gehelp het om <i>Silver Spears</i> reg af te rig.	3. Zola het Dumisane gehelp.
• Daarom straf Dumisane sy spelers as hulle nie luister nie. Hy glo dat hulle gedissiplineer moet word. Vir straf moet hulle die span se truie was of ekstra rondtes draf.	4. Dumisane is streng – straf.
• Dumisane skop self 'n bal akkuraat raak. Hy “sien” die bal in sy kop. As dit so reën dat die spelers nie die bal kan sien nie, hou Dumisane aan speel, want hy kan mos “sien”	5. Dumisane “sien” anders.

•Met naweekwedstryde neem sy ma, Agnes, haar gasstofie en pot saam. As dit goed gaan, eet hulle pap met boerewors of <i>Kentucky</i> . Anders eet hulle pap en melk.	6. Kos
•Hulle maatskaplike werker het baie gehelp. Sy het vir Agnes geleer as iemand sy oë verloor, is dit nie die einde van die lewe nie. En niemand is beter as 'n ander persoon nie	7. Die boodskap van die maatskaplike werker.

TOTAAL AFDELING B : 10**AFDELING C : TAAL****VRAAG 3 : ADVERTENSIE EN STROKIESPRENT****• ADVERTENSIE**

NR.	ANTWOORD	INHOUD VOLGENS NKV	PUNTE
3.1	geïnteresseerd (1) (sp.)	Spelling : deelteken	(1)
3.2	... 'n kitskosreus hof toe geneem het. (1)	Betreklke vnw. WAT as vgw. 3 : ww. aan die einde van sin in korrekte volgorde	(1)
3.3	veroorzaak (1) (sp.)	Afleiding : s.nw. > ww.	(1)
3.4	... hulle (1) kos goed (is) en voedsaam (is). (1)	Direkte > indirekte rede met pers. vnw. ons > hulle en vgw. 3 : ww. aan die einde van die sin voor of na vgw. 1 sinsdeel	(2)
3.5	glo (1) (sp.)	Verwarrende woordgroepe	(1)
3.6	... is gemaak (1) (deur Morgan). OF ... is (deur Morgan) gemaak. (1)	Lydende vorm verlede tyd : het ... gemaak > is ... gemaak	(1)
3.7	... vir 'n maand heerlik by kitskosplekke (1) ...	Bepaling van tyd, wyse en plek	(1)
3.8	swaarder (1) (sp.)	B.nw. : vergelykende trap	(1)
3.9	Dokter / dokter (1) (sp.)	Afkorting uitskryf	(1)
3.10	... nie normaal nie / abnormaal. (1)	Dubbelnegatief	(1)
3.11	vriendin (1) (sp.)	s.nw. : vroulike vorm	(1)
3.12	met (1)	Voorsetsel	(1)
3.13	ruik (1) (sp.)	Homofoon / verwarrende woordgroepe	(1)
3.14	... te herstel (1) (sp.)	Infinitief : om...te + ww.	(1)
3.15	reaksie (1) (sp.)	Afleiding : ww. > s.nw.	(1)
3.17	speelgoed (1) (sp.)	s.nw. : meervoud	(1)
3.18	... jy 'n kaasburger en skyfies	Vgw. 3 WANNEER verbind	

	bestel. (1)	twee sinne : ww. aan die einde van sin twee	(1)
3.19	... word herhaal (1) (deur die koepon) (in die advertensie). OF ... word (deur die koepon) (in die advertensie) herhaal.(1)	Lydende vorm teenw. tyd : herhaal > word ... herhaal	(1)
3.20	...jy moet die aanbod kan onthou. (1)	Vgw.1 WANT : woordorde bly dieselfde	(1)
3.21	... 'n gratis roomys nie (1), ...	Dubbelnegatief : NIE ALLEEN ... nie	(1)

[22]

• **STROKIESPRENT**

NR.	ANTWOORD	INHOUD VOLGENS NKV	PUNTE
3.22	... is ons kinders oorgewig. (1)	Vgw. 2 DAAROM : eerste ww. uit sin direk na vgw.	(1)
3.23	maer (1) (sp.)	Homofoon	(1)
3.24	Goeie / goeie (1) (sp.)	B.nw. : attributief	(1)
3.25	... die hamburger alleen te eet (1) ...	Infinitief : BEHOORT ... te + ww.	(1)
3.26	belangrikste (1) (sp.)	B.nw. : oortreffende trap	(1)
3.27	Die kelnerin het 'n hamburger en skyfies (neergesit) voor Jeremy (neergesit). (1)	Verlede tyd met deeltjieww. as een woord voor of na die voorsetsgroep	(1)
3.28	Gaan Pa die hamburger eet? (1)	Stelsin > vraagsin	(1)
3.29	SMy (1) kind is (nog) honger. (1)	Indirekte rede > direkte rede : gewone woordorde en besitlike vnw. sy > my	(2)
3.30	spyskaart / menu (1)	Woordeboekgebruik	(1)
3.31	...sowel sy ouers as die kelnerin (1)...	Vertaling uit Eng. : sowel... as	(1)
3.32	groeierende (1) (sp.)	Teenwoordige deelwoord	(1)
3.33	vingers (1)	Idioom	(1)

[13]

TOTAAL AFDELING C :

35

GROOTTOTAAL : 75